

**FDA056**

## **Teoridriven, induktiv och modelleringsbaserad forskning TIM (CIS)**

### **Lectures:**

ca 30 h.

### **Recommended for**

Forskarstuderande inom informatik och informationssystemutveckling, samt andra med intresse för empirisk forskning och teoriutveckling. Kursen är seminariebaserad och är även öppen för disputerade som önskar fördjupa sina kunskaper.

### **The course was last given:**

Hösten 2001.

### **Goals**

Kursen skall ge ökade kunskaper och färdigheter avseende datainsamling, dataanalys och teori-formulering vid forskningsarbete samt ökad förståelse för hur man kan kombinera teoridrivet och induktivt-empiribaserat och modelleringsbaserat angreppssätt. Kursen avser att vara ett konkret stöd för kursdeltagare att analysera empiriska fall och utveckla teori förutom att bidra till ökade färdigheter i dessa avseenden. Kursen har ett uttryckligt bimål att öka förmågan att kritiskt granska samt skriftligen kommentera och muntligen kommunicera kring vetenskapliga arbeten.

### **Prerequisites**

Inga speciella förkunskaper behövs. Samtidigt bör påpekas att kunskaper inom vetenskapsteori och forskningsmetodik (t.ex motsvarande kurserna Vetenskapsteori, Kunskapsprojektering samt Kvalitativ analys och teoriutveckling) befrämjar förståelse av kursens innehåll. Kursen bygger också på (vad avser fallseminariet) att kursdeltagarna har egna fall att redovisa, dvs empiriska resultat från pågående eller genomförd forskning.

Kursen kan samläsas med kursen Avhandlingsseminarier. Kursen kompletterar Avhandlingsseminarier genom att fokusera analysprocessen före skrivande av avhandlingskapitel.

### **Organization**

Kursen bedrivs seminariebaserat. Kursen består av två typer av seminarier:

fallseminarier och litteraturseminarier

Fallseminarier innebär att kursdeltagare redovisar pågående forskning. Redovisning och analys görs av stegen från empiriska data till beskrivningar av data och vidare till abstraherade kategorier och formulerade teorier. Särskilt fokus riktas mot användning av teorier och modellerings-tekniker för insamling och analys av data och för teoriutveckling. Fallseminarier utnyttjar kursdeltagares fall och avser att bidra till utveckling av aktuell fallanalys samt därmed utgöra en illustration av lämpliga tillvägagångssätt. De kursdeltagare som deltagit med fall på ett seminarium dokumenterar lärdomar från fallseminariet ("lärpapper").

Litteraturseminarier innebär granskning av litteratur med relevans för kursens syften. Litteratur kan avse vetenskapsteoretiska, forskningsmetodologiska, ämnesteorietiska eller modellerings-inriktade frågor. Till varje seminarium granskas ett utvalt och fastställt litteraturstoff (artiklar

och/eller bokkapitel). Kursdeltagare granskar litteraturen och skriver en granskningsrapport till aktuellt seminarium. Granskningsrapporten skall innehålla 1) rekonstruktion och analys av de viktigaste teserna/principerna och använda begreppen, 2) en kritisk värdering samt 3) en relatering till kursens tema samt egen forskning. Granskningsrapporterna distribueras till kursdeltagarna före seminariet så att läsning av dessa granskningsrapporter kan ske innan seminariet. På seminarierna diskuteras aktuell litteratur och de framställda granskningsrapporterna. Jämförelse sker mellan de olika granskningsrapporterna.

Varje kurstillfälle (normalt 4 timmar) kommer att bestå av både fallseminarier och litteraturseminarier.

## **Contents**

Kursen behandlar empiriska och teoriutvecklande faser av forskningsarbete och samspel mellan dessa. Särskilt fokus riktas mot möjligheter att kombinera ett teoridrivet och ett induktivt-empiriskt och ett modelleringsbaserat angreppssätt (TIM) vid dataanalys och teoriformulering. Vad gäller datainsamling görs en primär avgränsning till kvalitativa fallstudier, men andra

tillvägagångssätt är möjliga att tillämpa inom en TIM-ansats. Kursen avser att fokusera, problematisera och vidareutveckla den kombinerade forskningsansats (TIM) som har kommit att utvecklas inom forskarstudieämnet informationssystemutveckling och Forskningsgruppen VITS. Kursen är starkt tillämpningsorienterad till sin karaktär och har forskningsutvecklande syften; såväl på individnivå som för ämnesområdet.

Enligt TIM-strategin så skall sålunda forskningsprocessen bedrivas med aktivt stöd från generativa teorier med relevans för forskningsdomänen, ett rikt empiriskt datamaterial som skall behandlas med ett öppet och nyfiket sinne, strukturerade och åskådliggörande modeller (bilder och texter) som konceptualiserar och abstraherar data med stöd av explicita notationer.

Kursen behandlar mer specifikt följande moment:

TIM som en särskild form av abduktiv forskning

Teoribegreppet

Användning av teorier vid datainsamling, dataanalys och teoriutveckling

Exempel på teorier som brukas som aktivt teoristöd (handlingsteori, affärsaktsteori, praktikteori, talaktsteori)

Diagnostiska kvalitativa fallstudier

Kvalitetssäkring av empiriska data

Triangulering

Kvalitativ analys (Grounded Theory och andra ansatser)

Behov av kunskapsmodellering

Modellerings tekniker för beskrivning av empiriska data, kategorier och teorier (t.ex begrepp grafer, teorigrafer, handlingsgrafer, målgrafer)

Transparens i analys och redovisning av empirisk och teoriutvecklande forskning

## **Literature**

Artiklar och bokkapitel kommer att väljas utifrån kursens syften och de behov som uppstår under kursen.

**Teachers**

Göran Goldkuhl.

**Examiner**

Göran Goldkuhl.

**Schedule**

Höstterminen 2002.

**Examination**

Deltagande på fallseminarier och litteraturseminarier. Presentation av egna fall. Dokumentering av lärdomar efter fallseminarier ("lärpapper"). Granskningsrapporter till litteraturseminarier.

**Credit**

3-5 poäng. (efter insats)

**Comments**

Kursen är ett samarbetsprojekt mellan ämnesområdet informatik vid Internationella Handelshögskolan (IIH) i Jönköping och ämnesområdet informationssystemutveckling vid Institutionen för datavetenskap, Linköpings universitet. Kursen genomförs på IHH i Jönköping..

Aktuellt seminarium. Granskningsrapporten skall innehålla 1) rekonstruktion och analys av de viktigaste teserna/principerna och använda begreppen, 2) en kritisk värdering samt 3) en relation till kursens tema samt egen forskning. Granskningsrapporterna distribueras till kursdeltagarna före seminariet så att läsning av dessa granskningsrapporter kan ske innan seminariet. På seminarierna diskuteras aktuell litteratur och de framställda gransknings-rapporterna. Jämförelse sker mellan de olikagranskningsrapporterna.

Varje kurstillfälle (normalt 4 timmar) kommer att bestå av både fallseminarier och litteraturseminarier.